

(המשך מעמוד 43)

נו אותם בוכים. עושים צעקות כאלה של אבל. אמרו לנו שדורו (שימיעון) מת. אחתו דליה היתה איתה. לקחנו אותה. איתנו לתחנת-המישטרה. אבל לא הצלחנו לברר שם הרבה. נסענו בחזרה לאשקלון. ביום חמישי בבוקר צילצלו אלינו, אנחנו לא יודעים מי זה היה. אולי מהמישטרה. אמרו לנו להביא את דליה איתנו לתחנה. בין שמונה לשמונה וחצי בבוקר. באותו היום יצא אביה העיוור של רחל לנתניה בלוויית נכדתו בת השלוש. כל הדרך פחדתי. סיפר עמוס שמואל. אני עיוור ונכה מאה-אחוז. חשבת שהבעל של רחל, או הקרובים שלה יראו אותנו בתחנה והיא צויה בגלל שמה יקרה".

„הוא עשה לה נקמה“

הוא אכן ובתו, מרגלית, גוללו את סיפור ר.ם. הם עלו מטריפולי לפני שלושים שנה. גרו במושב בית-שיקמה. האב, שהיה אז בריא, עבד במושב ושם נולדה רחל, לפני 23 שנים. כשחלה האב, עברה המישר פחה לגור בעיר, עשר נפשות בשני חדרים קטנים. הם היו בדוחק מקיצבת-סעד ומי משכורתה של האם. פועלת הניקיון.

כאשר בישרה להם קרובת מישפחה כי מצאה שידוך לרחל, היא מאושרים. היא אמרה שהוא בחור טוב ושיש לו טבע אחד רע, לשתות. גילה האב העיוור „אבל חשתי שזה לא נורא. אם ילדו כסף — ישתה, אין כסף — לא ישתה. חיתנו את רחל באשקלון לפני חמש שנים, אבל אחרי זמן קצר גיליתי שמישפחה קודמת היא לא טובה. בהתחלה גרו רחל ואפרים עם הוריו, אחרי-כך בנו צירף, אבל המישטרה גירשה אותם. אפרים הפך סיק לעבוד ולא נתן לרחל לעבוד. מה שהמישפחה שלו היתה אומרת הוא היה עושה. אלה היו ימים שחורים. כשהייתי אב לבקר אותם, התברר לי שקקון הזקן כבר לאיש מהמכולת לתת לרחל לחם יבש, אפילו חלב לילדים לא היה לה. אחרי-כך היינו צריכים, אני, אשתי והאחות הגדולה לתת להם. כל חודש, חצי מהמשר כורתה שלנו. אני בטוח שהבוקר הזה שרחל נכנסה אליו, זה מהרעב ומהבחור הזה שהיא הכירה“.

סיפרה האחות מרגלית: „בשבת האחר רונה היא היתה אצלנו עם הילדים. ביקשה ממני חלצה בשביל הילד שלה, נתתי לה. איך לא אתן לה. כל החיים שלנו גדלנו ביחד. היא ביקשה להשאיר אצלנו את הילדים. הרגשתה שהיא מפתדת משהו, אבל היא פחדה לספר לי. אם היינו יודעים, היינו מסכימים להשאיר אצלנו את הילדים. רק ביום שני סיפרו לנו, שכנראה החבר שלה, שלום, עשה לה נקמה. היא רצתה לעזוב אותו ולחזור לבעלה. אבל הוא לחץ אותה יותר מדי והתנגס בה בשביל שרצתה לעזוב אותו“.

„בושת בנים“

עכשיו לא נקבל אותה בחזרה. התעקש האב. זה נקמה אצלנו בושת פנים. גם אני וגם האחים שלה לא מוכנים לקבל אותה אלינו. זו בושה גדולה. מה יגידו השכנים? הם לא יודעים מכלום! אני גם חולה ואין לי אפשרות לטפל בבעיות שלה. היא תאכל עכשיו את מה שבישלה. אפילו את הילדה לא ניקח בחזרה“.

אבל במישפחתו של אפרים, בעלה של רחל, מוסנים לקבל את הילדה דליה. בביתם שברמת-הרצל בנתניה, היתה המישפחה מוכונת מאז אסון. בנות המישפחה, פניו הן שרוטות, ישבו על הריצפה וייללו: „אלוהים, תביא נקמה על שלום“.

הייתי אוהב אותה כמו העיניים שלי. סיפר הבעל אפרים, גבר מן-דקומה, פניו עטורות זקן בן שבע. עיניו בוחות, דיבורו מקוטע.

הכרתי אותה חודש ותיכף התחנתי. סיפר. הייתי עובד, הכל היה בחדר עד שפגשה את שלום בשוק. היתה לו שם באסטה של ירקות. היא לוותה ממנו 2000 לירות ומאז הוא לא עזב אותה. לא הבנתי מה קורה. הפסקתי לשתות מרוב ייאוש, הפסקתי לעבוד.

רחל ביקשה ממני מזונות. אני מתבייש לספר, אבל אבא שלי שילם לה. אחרי-כך היתה באה כל חודש לבנק ולוקחת את המשכורת שלי. לפני שבאתי כשהייתי בא אליה, הייתי מוצא שם כנוסיה של

חברה משחקים קלפים. מצאתי בקבוקים של קוניאק מאחרי המקרה. שאלתי את שלום 'מה זה?' והוא ענה לי 'זה בשביל הילד שלך שילמד לשתות'.

ביקשתי ממנה רק לראות את הילדים, אבל היא נתנה לי להישאר רק עד תשע בערב. אחרי-כך סילקה אותי. 'שלום יבוא ויהרוג אותך', אמרה לי. פעם, כשבאתי לראות את הילדים הבאתי להם צעצועים. היא לקחה קרש עם מסמרים ופתחה לי את הראש. רציתי להתגרש ממנה. אמרו לי ברכנות שצריך הוכחה שהוא שוכב איתה. אבא שלי פרץ להם את הדלת וראה אותם במיטה שותים ויומערשנים חשוי. הוא קיבל התקפי-טרגה ונישאר חודש בבית-החולים. התפטר אף פעם לא התייחסתי לתלוי גות שלי. היו צוחקים, חושבים שאני שיכור. אולי הייתי שיכור, אבל לא טיפש, אני פשוט לא מסוגל לפגוע באנשים. לא יכול לראות דם. גם לישכת-הסעד אשמה. אם היו לוקחים ממנה את הילדים, אולי זה לא היה קורה. אבל עכשיו כבר מאוחר, אני רק רוצה לקבל את הילדה שלי. אפילו את הילד שלי לא הספקתי לראות. כש-הגעתי לבית-החולים הוא היה מת. עכשיו אם לא אקבל את הילדה, אשתגע“.

„הוא גבר וצריך את שלו“

יום השישי נעצרה רחל לעשרה ימים באשמת הריגה. אך לטענת הר מישטרה היתה הוכחה העיקרית למעצרה — למנוע משלום לאיים עליה כדי שתשנה את עדותה נגדו. „לא הרגתי את דודו“, בכתה בפני החוקרים, „שלום שלח אותי להביא טיף בלילה. כשחזרתי חשבתה שה ילדים ישנים. שלום שכב מוצע מתחת לשמיכה, אחרי-כך קם ויצא. מאז לא ראיתי אותו“.

ביום השישי בצהרנים הסגיר שלום את עצמו לידי המישטרה. ביום השני השבוע ביקשה המישטרה להאריך את מעצרו כדי להמשיך בחקירה. בין השאר ציין באיכות התביעה כי קיים חשש ששלום ינסה לפגוע בילדה, דליה, שהיתה עדה להריגתו של אחיה.

למישפט הפיענו גם אחיו של שלום, יוסף, ואשתו, ג'וליה, שהחזיקה בזרועותיה את בנם הפעוט, בן החודש. היא היתה משוכנעת שחפותו של בעלה: „הוא לא הרג אותו, הוא היה איתי בבית“, סיפרה. אנחנו נשואים 16 שנה. יש לנו שמונה ילדים ועוד ילדה מהנישואין הקודמים שלו. היינו חיים טוב. לפעמים הוא לא היה בא הביתה, הייתי במינה את זה, סוף סוף הוא גבר וצריך את שלו. אבל מאז שהוא הכיר את הבחורה הזאת, הוא השתנה. היא נדבקה אליו כמו קרציה. הוא פחד ממנה. כשהוא לא היה בא אליה, היא היתה באה אלי הביתה, לתל-מונד, ושאלת אם ראיתי אותו. כשהייתי בבית החולים עם התינוק הזה, הצביעה על הפעוט שבורעותיה, „היא באה אלי הביתה. הילדה שלי סיפרה לי שהיא שאלה אותה איפה אבא. היא לא התביישה האשה הזאת לדבר עם הילדה שלי“.

לפני שנכנס שלום צרור, המואשם בה-ריגת הילד שימיעון קקון, לאולם בית-המישפט, לחש כמה מילים באוזני אשתו השממנה ונשק לבנו הפעוט. „אל תדאג, אמר להם, אני כבר משתחרר“.

אך בדיון על המשך מעצרו גילה באיכות התביעה כמה עובדות חדשות על מותו של הפעוט. המוות, כך טען, נגרם מקריעת הלב, אך על גופתו של התינוק המת נימצאו גם סימני חבלה חמורים: שבר בצלע, סימני נשיכות בידיים וסימני כוויות על הפנים.

התנהגותו של החשוד כלפי הילד הזה היתה אכזרית ביותר, טען באיכות התביעה. „אני זוכיר רק שנייה מהמיקרים“ והוא המשיך וסיפר כי באחת ההודמנויות שאל שלום את הילד אם הוא רוצה ששון במתנה ואז נשך אותו באכזריות בידו. בפעם אחרת הדליק שלום מוצץ של בן בוק חלב, ושם אותו בפיו של הפעוט, כדי לגמול אותו משתיה מהבקבוק. „אנחנו חושבים שבמיקרה כל-כך חמור, שהעונש המרבי שעליו הוא עשוי שנות מאסר, רצוי להשאיר את החשוד במעצר“.

מעצרו של שלום צרור הוארך בעשרה ימים. עם תום הישיבה פרצה אשתו החוצה וצעקה: „הוא חף מפשע, הוא לא עשה כלום, הוא יצא זכאי, אנחנו נביא את פסיכיאטור, נביא לו הכל. לא רחמנו עליו ועל הילדים? ועל התינוק הזה בן החודש?“

יאירה יסמין

חרמית בחברון

(המשך מעמוד 41)

גולים, כדי לחזור לעירם. החכם * חיים בגאיו נבחר או לכהן כרב העדה הוחרת כמנהיגה. שני עוזריו היו אברהם פרנקו ויוסף חסון. השלושה נבחרו כדי לנהל את רכוש הקהילה בעיר, שכלל בין השאר, את בניין הדסה.

כוללות הספרדים, מוסד מקביל לוואקף המוסלמי, לא היתה בעלת מעמד של גוף מישפטי, לכן נרשם רכושיה על שם אנשים פרטיים. אך למעשה היה ברור וידוע לכל, כי איש מבין אלה, שעל שמם נרשם הרכוש, לא יכול למוכרו או להעביירו, כפי שרשאי לעשות בעליו של רכוש פרטי רגיל. במיסמכים ישנים מאותה התקופה נזכר רכוש הקהילה כ„וואקף היורש דים הספרדים באל-חליל“, שמה הערבי של חברון, והרב בגאיו מתואר כ„מוט וואלי“ — מנהל ההקדש.

את הרכוש הקהילתי השיכו השלושה לנהל במשך שנים רבות, גם אחרי שעזב בו יהודי חברון את עירם בשנית, כש-גברה המתחיות בארץ, עם תחילתו של המרד הערבי („המאורעות“) בשנת 1936. כשנפטר זקן החבורה, בגאיו, צורף תח תינו אדם אחד לשלישיית האפוסטרופוסים, הרב מרדכי אליהו, איש הרבנות הראשית.

ימים ספורים אחרי מילחמת-ששת הימים הגיע אברהם פרנקו לעיר הולדתו, שאותה לא ראה 20 שנה. „הערבים הם חגנו שנחזור“, סיפר השבוע. „הלכנו לתחנות שלנו, שהיו מושכרות. התסחרים אמרו שהם משלמים מדי חודש בחודשו דמי-שכירות לממונה הירדני על הרכוש הגנוש. לדבריהם, היה זה מעט כסף והם הביעו הסכמתם לשלם לנו את הכסף ואת כל הפרשים“.

מועדון של פתח

ה צבא, שפגרו על המקום, הכריזו על הסכיבה הקרובה של בניין הדסה כעל „שטח צבאי“ החיילים מצתירים הע-ברת מזון בלבד, אך הנשים מצליחות מפ-עם לפעם לחמוק מעיני החיילים. לצאת החוצה ולהכניס נשים אחרות תחתיהן. השכנים הערבים חוששים, כי מכת הפלישות תתפשט גם לבתים אחרים. נסי יונות כאלה נעשו, אימנם, השבוע. כשי-חליחלוק של גוש-אמונים חדר למיר-פאה מקומית והחל מתפלל בתוכה. הרופא מחמד מוגרבי, שבמירפאתו נערכה פלישת-הנפול, אינו מתפנה לעסוק באורחים הלא-קרואים. „אין לי זמן“, הסי-ביר, כשטיפל בילדה שנכוחתה. אם היל-דה, לעומתה, לא הסתירה את דעתה: „כל עניי העיר באים אל המירפאה. מה נע-שה אם יקחו את הבית הזה? לאן נלך? זה לא טוב מה שעושים האנשים האלה, שאבא מקריית-ארבע לעשות צרות. זה לא טוב...“

מחוז למירפאה התווכח צעיר ערבי עם צעיר יהודי, מאנשי גוש-אמונים. „אם מותר לכם לבוא לחברון“, אמר הערבי, „למה נאסר עלי לחזור ליפו, שכל הבתים בה היו שייכים לערבים“.

ענה הערבי מפורשות. הוא חיך בבזו ובכסל את הדברים בתנועת יד. אברהם פרנקו, שזכה בתואר „יקיר ירו-שלים“, הסביר, כי ההקדשים חייבים לה-יות רכושם הבלעדי של תושבי חברון. „כמו שמיבני הקדש המוסלמי מועדו למוסלמים“, אמר, „כך מיבני ההקדש ה-יהודי שייכים ליהודים“.

יוסף חסון, עמיתו של פרנקו, יליד חב-רון בן 81, סירב להתייחס לפרשה. הוא הפטיר רק, כלאחר יד: „לא אדבר, לא אדבר. אני לא אוהב את הממשלה הזאת, והשאר לא חשוב“.

ואילו עור-דין ערבי מבני המקום, ש-סרב להזדהות בשמו, סיכם את העניין ב-מישפט אחד: „אם ישראל תרשה לאנשי הוואקף המוסלמי יפשו, בחיפה, ברמלה ובלוד לפתוח בהקדש המוסלמי מועדו-נים של פתח, נסכים אנחנו שאנשי קריית-ארבע ישלחו בעיר שלנו, במיבנים שהיו שייכים ליהודים“.

כשהובאו דבריו לידיעתו של פרנקו, הגיב: „ערבני יפו ברחו. איש לא סילק אותם. ואילו אנחנו סולקנו מחברון. למ-רות שרצינו להישאר בה“.

* חכם — שם נרדף לרב בפי היהודים הספרדים, שהיה בשימוש גם בפי הער-בים.

מועדון-דהחה צוקרמן חרם על המנכ"ל

ל מים ספורים לאחר שנוכנס יוסף „טומי“) לפיד לתפקידו, כמנכ"ל רשות-השידור, הוא השתתף בפורום-חדשות של הרשות. פורום-חדשות הוא ישיבה שבועית סודית, שבה משתתפים מנהלי הטל-וויזיה והרדיו, מנכ"ל הרשות, וראשי מח-לקות החדשות של הרדיו והטלוויזיה. מנהל הטלוויזיה, ארנון צוקרמן, שהה באותה עת בחוץ-לארץ ואת מקומו מילא אז מרדכי „מוטי“ קירשנבאום. בתור שכזה השתתף בישיבה. לפיד העלה אז את אחת הדרישות הראשונות שלו ממע-רכת החדשות. לדבריו היתה זו דרישה של הוועד המנהל, אסור יהיה לצלם את המושבים הריקים בדיוני הכנסת, יש לצלם רק את הנואמים. כשברקע הקיר שמאחור-יהם. „אין לצלם את קוראי קריאות הבי-ניים של הסיעות הקטנות, שעושות מכך הון פוליטי“.

קירשנבאום נידהם. במילים, שאינן מש-תמעות לשתי פנים, הוא הודיע ללפיד, כי דרישתו אינה מתקבל וכי הטלוויזיה תמשיך לצלם את דיוני הכנסת על פי שיקולים ענייניים ולא על פי שיקולים מגביה. נראה היה כי באותו הרגע נחתך גורלו של קירשנבאום. לפיד אינו אוהב את קירשנבאום. עוד מהתקופה של ניקוי ראש. אולם נראה כי אפילו לפיד לא היה מעז לערוך תרגיל מחתרתי ולהדיח אותו, כפי שעשה בשבוע שעבר, לולא גמלה בלבו ההחלטה באותה הישיבה, כי מישט צריך להיפטר.

לקירשנבאום יש בניין הטלוויזיה ידיר-דים, כפי שיש לו שונאים. אולם עצם ההדחה וצורתה איחדו נגד לפיד את מרבית עובדי הטלוויזיה. כמו שאיחדו את דעת הקהל שוחרת החופש במדינה. אולם לכל ברור, כי הדחת קירשנבאום היא יריית החץ הראשון. בעיקבות קירשנבאום יבוא מנהל הטלוויזיה, ארנון צוקרמן, מנהל מחלקת-החדשות של הטלוויזיה, חיים יבין, וכתבים אשר לא יתישירו עם הקו. ביום השני השבוע השתתף לפיד בישי-בה של כל ראשי הדסקים ומהגילי האגפים של מחלקת-החדשות, שהיא מחלקה פרוב-למית לטעמו של לפיד. הישיבה התקיימה לאחר שבוע סוער, שבמהלכו תקפו עיתור-נים ואישירוות את המדיניות החדשה של סתימת-פה ברשות-השידור.

כדי להתניף לעיתונאי הטלוויזיה וכדי לסתור את הדעה, כי לפיד עומד להפוך את הרשות לשופר של השילטון, פתח המנכ"ל ואמר: „אני בכלל לא איש ליכוד, מנהל הטלוויזיה צוקרמן קטע אותו כמעט ואמר: „כדאי שתבין, שכאן לא מעניין אף אחד איך מישהו הצביע בבחירות.“ במשך שלוש שעות דיברו אנשי המח-